

Altáj-expedíció 2008

Az idei év legfontosabb dátuma a csillagászok számára augusztus 1.: ezen a napon volt látható egy fontos és ritka esemény, a teljes napfogyatkozás. A szlovákiai SOLAR Csillagászati Egyesület szervezésében elindult egy kilenc fős csapat (Expedíció Altáj 2008) a ritka esemény megfigyelésére Oroszországba, pontosabban a szibériai Gorno-Altajszk városába.

A nagy útra a Ferihegyi repülőtérrel indultunk, majd Moszkvában átszállva megérkeztünk Barnaul városába. Barnaulból az utunk mikrobusszal 300 km-rel délre vezetett az Altáj-köztársaság fővárosába, Gorno-Altajszkba. A város az Altáj-hegység peremén terül el, ahol már dombos a vidék, de még messze vannak a hegycsúcsok. A város érdekessége többek közt az is volt, hogy turistákat sehol sem láttunk, kb. fele-fele arányban találoztunk oroszokkal és kazahokkal. Gorno-Altajszk az utolsó város Mongólia előtt, utána már csak falvak következnek a határig.

Az utazás igazán érdekes volt, ugyanis nyílegyenes út vezet a két város között, így sofőrünk kiélte autóversenyzői hajlamait, ugyanis 100 km/óra sebesség alá nem is igen került a járgány, pedig a gép sem mai volt. Elvitt minket egészen a lakhelyünkre – poros, kacskaringós, szűk utakon keresztül. Néha bizony elfogott a kétség, hogy jó helyen járunk-e. Megérkeztünkkor nagy kő esett le a szívünkről. Rendelkezésünkre állt az egész szálloda – kellemes és nyugodt környezet, tágas szobák, és minden, ami a kényelemhez szükséges. Jó érzés volt 24 órai utazás után kicsit lepihenni, mindamellett nem szabad elfeledkezni az 5 órás időeltolódásról sem.

Kis pihenő után rögtön összeraktuk a felszerelésünket. Még aznap igyekeztünk beállítani a távcsöveket, hogy megtudjuk, balkonunk mennyire felel meg a nagy esemény megfigyelésére.

Másnap megnéztük a várost. Mindenhol fegyelem, mi voltunk a leghangosabb társaság, nem láttunk megrogált emlékműveket, emléktáblákat, mindenütt tisztaság. A főtéren Lenin-szobor – Oroszországban Lenint ma is nagy tisztelet övezi. Az áruházakban hasonló a választék, mint hazánkban, hiszen Kína nincs olyan messze... A város nincs felkészülve a turizmusra, ugyanis az összes matrjoskát meg orosz tojást felvásároltuk, képeslapot viszont nem lehetett kapni Gorno-Altajszkról. Az élelmiszerek között főleg a sajt és a hal dominál. Persze lehet kapni még ott a világ végén is Zlatý Bažant sört – igaz, csak két üveggel, de nekünk ez is elég volt.

Expedíciónk csoportképe. Fotók: Expedíció Altáj 2008

Az időeltolódás miatt sokáig fenn voltunk, tervezgettük, hogyan fogjuk a napfogyatkozást megfigyelni, kinek-kinek mi lesz a feladata. Árgus szemekkel figyeltük az égbolttól is, ugyanis nappal a napon 50 fok meleg volt, és az árnyékban sem ment nagyon lejjebb a hőmérő higanyszála. A hazaiak állítása szerint 10 évente van ilyen nagy kánikula ezen a vidéken. Télen viszont előfordulnak –50 fokos hidegek is. Ennek ellenére a vegetáció szinte teljesen megegyezik a miénkkel, a hasonló szélességi kör miatt.

A következő napokban megnéztük a hősöknek állított nagy emlékművet. Bejártuk a város elfelejtett kis utcáskáit. Szinte kihaltak volt minden, sok faház kék ablakkerettel, poros és kavicsos utakkal. Meglepő volt számomra, mikor egy lerobbantnak kinéző házból tiszta és takaros emberek jöttek ki. Mivel nem tudtuk az egyik dombot megmászni, célba vettük a másikat – sikerrel. Szép kilátásunk nyílt a városra, ahogy a völgyben meghúzódik élénkzöld dombokkal övezve.

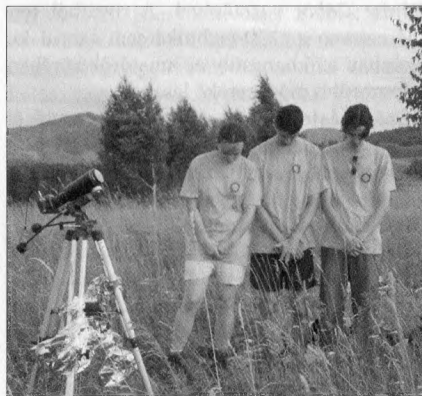

Számunkra már szokatlan a látvány: Lenin-szobor Gorno-Altajszkban

Elérkezett a nagy nap, mindenki idegesen kémlelte az eget, szerencsére tiszta volt. Kis csapatunk úgy döntött, hogy három részre osztódik. Hárman felmentünk a közeli domb tetejére.

Az esemény 16:48-kor kezdődött helyi idő szerint. Már a felénél tartott a fogyatkozás, amikor hirtelen előkerült egy felhő! A környéket kémleltük, láttuk hogyan közeledett az árnyék, de a felhő még mindig tartotta magát. A teljes napfogyatkozás 17:50-kor kezdődött, az elejéből talán 15 másodpercet láttunk. Kattogtattuk a gépeket, mert azért csak próbáltunk felvenni az eseményt – a belső koronát. Szubjektív véleményem szerint nagyon nagy sötétség volt, mintha holdnélküli éjszaka hullott volna hirtelen ránk. Hirtelen beállt a csönd, viszont a szél

nem állt el teljesen. Láttuk, milyen narancs színű az ég alja, láttuk, hogyan közeledik az árnyék a dombokon, láttuk a Merkúr és a Vénusz bolygókat, csak a Napot nem. Ami teljesen meglepett, az a helybeliek által tartott tűzijáték volt, mely épp a totalitáskor kezdődött. A teljesség 17:52-kor fejeződött be. Hirtelen kivilágosodott, és láttuk a továbbvonuló árnyékot. A felhő még mindig a Nap előtt terpeszkedett, még vártunk egy darabig, majd elindultunk a szállóba valami igen kellemetlen hiányérzettel. Nem vártuk meg az utolsó kontaktust.

Nagyon-nagyon szomorúak vagyunk a fogyatkozás után...

Másik csoportunk nagyobb szerencsével járt, ők kb. 150 km-re délre utaztak. Nem volt tiszta égboltjuk, viszont a felhők elkerülték a Napot. Sikerült felvételeket készíteniük. A szállóban maradt harmadik csoportunk sajnos az eseményből csak a sötétet látta. Sikerült pár képet felvenniük a totalitás elején, meg egy képet a végén, de nem látták a környéket és az árnyékot.

Eléggé letört hangulat uralkodott sorainkban, mert nem így képzeltük el az eseményt, viszont kicsit megnyugodtunk, hogy nem tértünk teljesen eredménytelenül haza. Rengeteg új tapasztalatot szereztünk a napfogyatkozással kapcsolatban, amit majd a következő, 2009-es kínai teljes napfogyatkozáson szeretnénk kamatoztatni.

Balogh Klára, SOLAR